

RAPORT MBI PERCEPTIMET E QYTETARËVE

Për menaxhimin e mbeturinave dhe higjienën
komunale në Preshevë

Përmbajtja

1. Hyrje	3
2. Qëllimi	3
3. Metodologjia	3
4. Gjetjet kryesore	3
5. Disponueshmëria e kontejnerëve	4
6. Deponitë ilegale	5
7. Ritmi i bartjes së mbeturinave	6
8. Raportimi i problemeve	6
9. Shkaqet e vërejtura	7
10. Pasojat e vërejtura	7
11. Mirëmbajtja e hapësirave publike	7
12. Gatishmëria për aksione pastrimi	8
13. Rekomandime	8
14. Kufizimet	8
15. Përfundim	8
16. Burimet	9

RAPORT MBI PERCEPTIMET E QYTETARËVE

Për menaxhimin e mbeturinave dhe higjienën komunale në Preshevë

21–25 gusht 2026

11 respondentë anonimë

1. Hyrje

Menaxhimi i mbeturinave dhe mirëmbajtja e hapësirave publike janë elemente me rëndësi për cilësinë e jetës në komunitet.

2. Qëllimi

Qëllimi ishte identifikimi i problemeve dhe prioriteteve të perceptuara nga respondentët, si dhe mbledhja e propozimeve për përmirësim.

3. Metodologjia

Anketa përfshiu 11 përgjigje anonime. Përqindjet janë përlogaritur bazuar në përgjigjet e 11 respondentëve. Rezultatet janë indikative dhe jo statistikisht përfaqësuese për të gjithë qytetarët.

Krahas pyetësorit me qytetarët, janë kërkuar edhe informacione nga institucionet kompetente. Përgjigje kanë dorëzuar NP „Moravica“ Preshevë dhe Enti i Shëndetit Publik në Vranjë. Deri në përfundimin e këtij raporti, Komuna e Preshevës nuk ka dorëzuar përgjigje.

4. Gjetjet kryesore

90,9% identifikuan mungesën ose numrin e pamjaftueshëm të kontejnerëve.

63,6% vërejnë deponi ilegale.

72,7% raportuan se mbeturinat barten një herë në javë.

27,3% e dinë qartë se ku duhet ta raportojnë problemin.

81,8% janë të gatshëm të marrin pjesë në aksione pastrimi.

NP „Moravica“ deklaroi se ka 22 të punësuar të angazhuar në punët për bartjen e mbeturinave dhe mirëmbajtjen e higjienës publike, si dhe 6 automjete për mbledhjen e mbeturinave — katër kamionë dhe dy traktorë. NP „Moravica“ Preshevë gjithashtu disponon me një automjet special (pastruese) për pastrimin e rrugëve dhe hapësirave rrugore.

Mbeturinat komunale të mbledhura në territorin e komunës së Preshevës deponohen në deponinë e egër josanitare Përzhar, e cila, sipas NP „Moravica“, nuk ka dokumentacion dhe leje për përdorim.

Bazuar në përgjigjen e **Entit të Shëndetit Publik në Vranjë, deponitë ilegale mund të paraqesin rrezik serioz për shëndetin e njerëzve, veçanërisht nëse ndodhen në afërsi të shtëpive, shkollave, sipërfaqeve bujqësore ose burimeve të ujit.** Si pasoja dhe rreziqe më të rëndësishme shëndetësore, Enti përmend:

Ndotja e ajrit – dekompozimi i mbeturinave, e sidomos djegia e tyre, mund të lirojë gazra të dëmshëm, grimca të imëta dhe materiale të tjera toksike. Kjo mund të përkeqësojë astmën, bronkitin dhe probleme të tjera respiratore.

Ndotja e ujit dhe e tokës – uji i shiut mund të depërtojë përmes mbeturinave dhe të krijojë ujë të ndotur kullues, i cili mund të arrijë në ujërat nëntokësore dhe sipërfaqësore, ndërsa disa substanca të dëmshme mund të depërtojnë edhe në tokën bujqësore.

Përhapja e sëmundjeve ngjitëse – mbeturinat tërheqin brejtës, insekte dhe kafshë të tjera që mund të transmetojnë mikroorganizma dhe parazitë.

Rreziku nga lëndimet dhe helmimet – mes mbeturinave mund të ketë xham, metal, gjilpëra, kimikate, akumulatorë dhe sende të tjera të rrezikshme. Kontakti me to mund të shkaktojë prerje, infeksione ose helmim.

Substancat toksike – bateritë, mbeturinat elektronike, vajrat, bojërat, tretësit dhe materialet e ngjashme mund të përmbajnë metale të rënda dhe kimikate të tjera të dëmshme. Ekspozimi afatgjatë ndaj disa ndotësve mund të rrisë rrezikun e dëmtimit të organeve dhe problemeve të tjera kronike shëndetësore.

Zjarret – deponitë ilegale mund të ndizen spontanisht ose të digjen qëllimisht. Veçanërisht i dëmshëm mund të jetë tymi që lirohet nga djegia e mbeturinave të përziera.

Enti gjithashtu thekson se erërat e pakëndshme, kundërmimi, prania e dëmtuesve dhe mjedisi i dëmtuar jetësor mund të kontribuojnë në shfaqjen dhe përhapjen e sëmundjeve ngjitëse, **si dhe në uljen e cilësisë së jetës. Veçanërisht të rrezikuar janë fëmijët, të moshuarit, gratë shtatzëna dhe personat me probleme ekzistuese respiratore ose probleme të tjera kronike shëndetësore.**

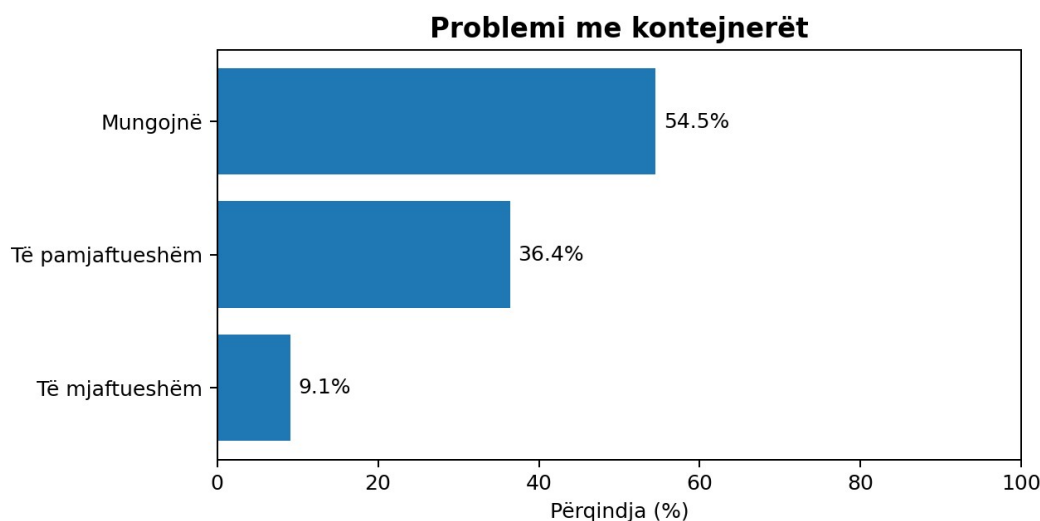
Nga **EPSHP-ja në Vranjë** theksojnë se rreziku konkret varet **nga lloji dhe sasia e mbeturinave, largësia nga vendbanimet dhe burimet e ujit, kohëzgjatja e ekspozimit dhe fakti nëse mbeturinat digjen.** Enti gjithashtu shton se deponia ilegale nuk është vetëm problem estetik, por edhe problem i mundshëm për shëndetin publik dhe mjedisin jetësor.

Në përgjigjen e **Entit të Shëndetit Publik në Vranjë** thuhet se masat për uljen e rreziqeve shëndetësore dhe ekologjike të lidhura me deponitë ilegale dhe higjienën e pamjaftueshme komunale duhet të jenë **parandaluese, organizative, infrastrukturore dhe edukative, me ndarje të qartë të përgjegjësi.**

Të dhënat për numrin zyrtar të deponive ilegale, buxhetin, mbikëqyrjen inspektuese, gjobat dhe planet e rehabilitimit nuk kanë mundur të verifikohen për shkak të mungesës së përgjigjes nga Komuna e Preshevës.

5. Disponueshmëria e kontejnerëve

Përgjigjja	Nr.	%
Mungojnë	6	54.5%
Të pamjaftueshëm	4	36.4%
Të mjaftueshëm	1	9.1%

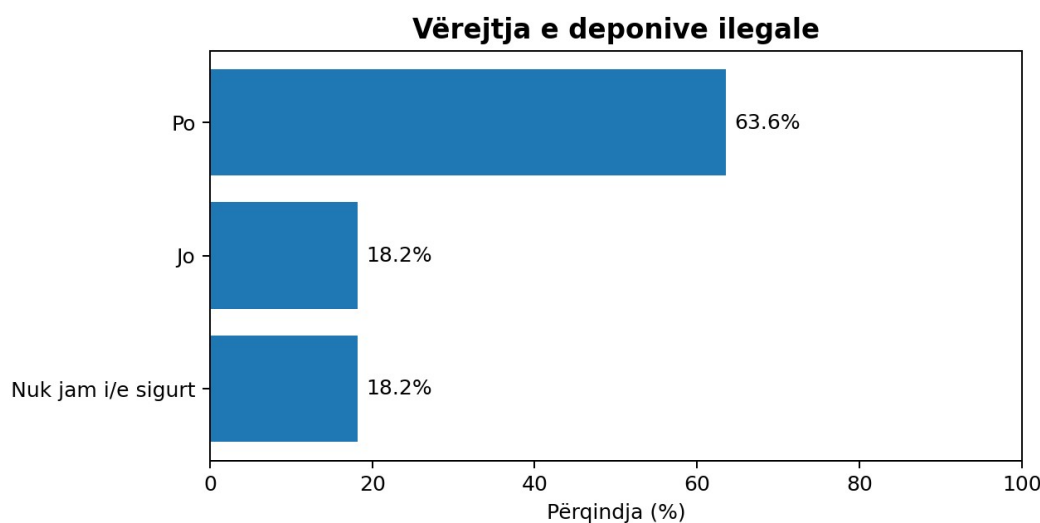
Nga NP „Moravica“ përgjigjen se në territorin e komunës janë vendosur 55 kontejnerë me kapacitet 1,1 m³. Ndërmarrja thekson se nuk është e detyruar t’u sigurojë qytetarëve kosha për mbeturina, por se gjatë viteve 2019, 2020 dhe 2022, përmes një donacioni, ka siguruar më shumë se 4.000 kosha për mbeturina, të cilët u janë dhënë qytetarëve të komunës së Preshevës. Sipas përgjigjes së ndërmarrjes, kontejnerët zakonisht përdoren për ndërtesa banimi dhe ndërmarrje më të mëdha, ndërsa NP „Moravica“ edhe ata i siguron përmes donacioneve.

Nga NP „Moravica“ shtojnë se kjo ndërmarrje publike është ndër të parat në jug të Serbisë që, nga viti 2023, ka filluar të zbatojë seleksionimin e mbeturinave. Mbeturinat e plastikës, kartonit dhe qelqit ndahen në enë të veçanta, të dallueshme për nga ngjyra dhe të vendosura në më shumë se 60 lokacione. Këto enë janë të shpërndara në të gjithë komunën, në lokacione ku ka më shumë mbeturina të këtyre llojeve, si marketet dhe restorantet. Nga kjo ndërmarrje theksojnë gjithashtu se një numër i vogël i qytetarëve i përmbahet selektimit të mbeturinave, andaj është e nevojshme të zhvillohet një fushatë për selektimin e mbeturinave.

Megjithatë, përgjigjet e shumicës së respondentëve tregojnë se mungesa ose numri i pamjaftueshëm i kontejnerëve vazhdon të jetë një nga problemet kryesore, prandaj është i nevojshëm një verifikim shtesë i shpërndarjes së tyre sipas vendbanimeve dhe lokacioneve.

6. Deponitë ilegale

Shtatë respondentë (63,6%) vërejnë lokacione me grumbullim mbeturinash ose ku ka deponi ilegale.

NP „Moravica“, në përgjigjen e saj, ka thënë se për lokacionet e deponive ilegale duhet t’i drejtohem Komunës së Preshevës. Meqë Komuna nuk ka dorëzuar përgjigje deri në përfundimin e raportit, nuk ishte i

mundur verifikimi zyrtar i deponive ilegale dhe lokacioneve të tyre, si dhe i të dhënave nëse dhe kur ato janë pastruar.

7. Ritmi i bartjes së mbeturinave

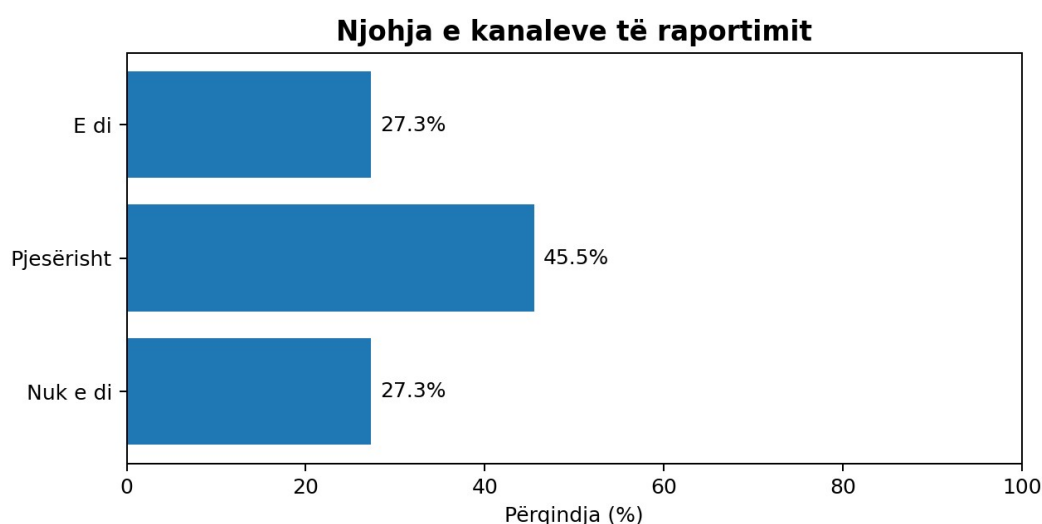
Përgjigjja	Nr.	%
Një herë në javë	8	72.7%
Pa orar të rregullt	2	18.2%
Nuk e dinë	1	9.1%

NPK „Moravica“ thotë se kontejnerët në rrugët 15 Nëntori, S. Kovaçević dhe M. Tito zbrazen çdo ditë pune, ndërsa në rrugët e tjera dhe në fshatra, një herë në javë.

Ky informacion përputhet pjesërisht me përgjigjet e qytetarëve, pasi 72,7% e respondentëve kanë raportuar se mbeturinat barten një herë në javë.

8. Raportimi i problemeve

Vetëm 27,3% e respondentëve e kanë të qartë se ku duhet t'i raportojnë problemet.

NP „Moravica“ deklaroi se që nga viti 2022, në çdo kosh për mbeturina janë vendosur stikera me logon e ndërmarrjes dhe numrin e telefonit për raportimin e problemeve. Ndërmarrja gjithashtu deklaroi se gjatë vitit 2026 ka hapur një zyrë për ankesa dhe vërejtje lidhur me të gjitha shërbimet që ofron. Sipas përgjigjes së ndërmarrjes, që nga fillimi i vitit 2026 janë pranuar pesë ankesa në sektorin e menaxhimit të mbeturinave, kryesisht për kosha të dëmtuar. Në përgjigje shtohet se ka raste kur qytetarët ankohen drejtpërdrejt tek inspektorati komunal, por NP „Moravica“ nuk i posedon këto informacione.

Mirëpo, gjatë verifikimit u konstatua se **numrat e telefonit të verifikuar, edhe pse janë të vendosur në kosha, nuk ishin funksionalë**. Në një bisedë me drejtorin e kësaj ndërmarrjeje, u tha se numrat e telefonit së shpejti do të jenë përsëri në funksion.

Megjithatë, fakti që vetëm 27,3% e respondentëve e dinë qartë se ku mund t'i raportojnë problemet, si dhe fakti që numrat e verifikuar të telefonit prej një kohe nuk janë në funksion, tregojnë se qytetarët nuk kanë një kanal të qartë dhe funksional për raportimin e problemeve me mbeturinat dhe higjienën komunale.

9. Shkaqet e vërejtura

Përgjigjja	Nr.	%
Pakujdesia dhe papërgjegjësia	9	81.8%
Mungesa e kontejnerëve	4	36.4%
Kontejnerët larg shtëpive	4	36.4%
Mungesa e kontrollit	3	27.3%
Kontejnerë të tejmbushur	2	18.2%

10. Pasojat e vërejtura

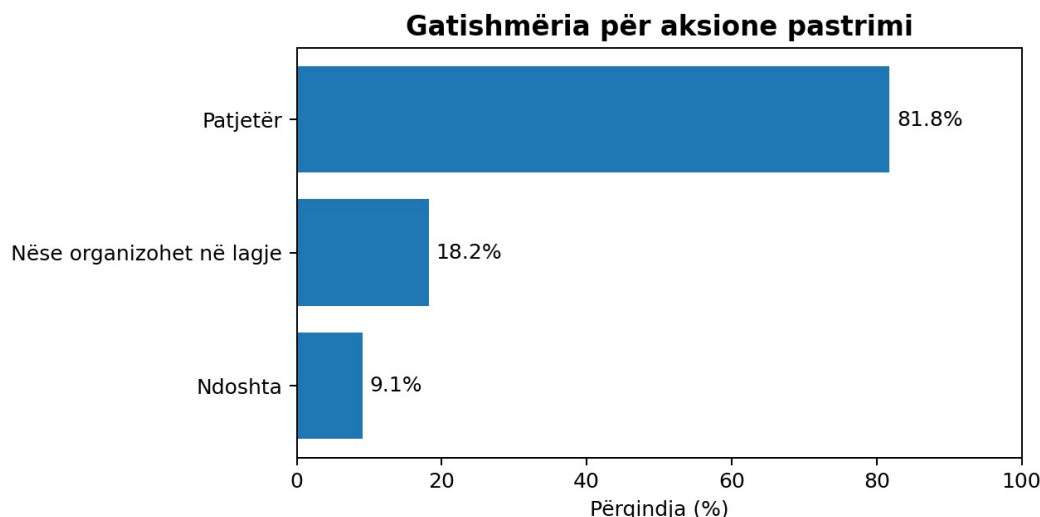
Përgjigjja	Nr.	%
Rrezik për shëndetin	9	81.8%
Erëra të pakëndshme	6	54.5%
Insekte dhe kafshë	5	45.5%
Dëmtim i mjedisit	4	36.4%
Shpërfytyrim i vendbanimi	4	36.4%

Enti i Shëndetit Publik në Vranjë vlerëson se deponitë ilegale mund të paraqesin rrezik serioz për shëndetin, veçanërisht nëse ndodhen pranë shtëpive, shkollave, sipërfaqeve bujqësore ose burimeve të ujit. Si rreziqe kryesore përmenden ndotja e ajrit, ndotja e ujit dhe e tokës, përhapja e sëmundjeve nga insektet dhe brejtësit, lëndimet nga mbeturinat e rrezikshme, si dhe tymi nga djegia e mbeturinave.

11. Mirëmbajtja e hapësirave publike

Përgjigjja	Nr.	%
Mesatare	7	63.6%
E mirë	2	18.2%
E dobët	2	18.2%

12. Gatishmëria për aksione pastrimi

9 nga 11 respondentë, ose 81,8%, kanë deklaruar se do të ishin të gatshëm të merrnin pjesë në aksione pastrimi nëse ato do të organizoheshin nga komuna, shkolla, bashkësia lokale ose qytetarët.

Kjo gjetje tregon se ekziston gatishmëri qytetare për përfshirje, por se për zgjidhje të qëndrueshme janë të nevojshme organizim, koordinim dhe përgjegjësi institucionale.

13. Rekomandime

Të rritet numri dhe kapaciteti i kontejnerëve.

Të rishikohet ritmi i grumbullimit të mbeturinave sipas zonave.

Të hartohet regjistri i deponive ilegale.

Të intensifikohet monitorimi dhe kontrolli në pikat ku deponitë ilegale rishfaqen.

Të organizohen aksione komunitare.

Të publikohet kanali zyrtar për raportimin e mbeturinave të pambledhura dhe deponive ilegale.

Të përcaktohet dhe të publikohet qartë përgjegjësia për evidentimin dhe pastrimin e deponive ilegale.

Të zgjidhet problemi i deponimit të mbeturinave në deponinë josanitare Përzhar.

Të krijohet një sistem i organizuar për mbledhjen e mbeturinave të vëllimshme.

14. Kufizimet

Mostra është e vogël. Lokacionet e përmendura në përgjigjet e hapura kërkojnë verifikim në terren. Një kufizim shtesë është mungesa e përgjigjes nga Komuna e Preshevs deri në përfundimin e raportit. Për këtë arsye, nuk ishte e mundur të verifikoheshin të dhënat zyrtare për numrin e deponive ilegale, inspektimet, gjrobat, buxhetin, planet për vendosjen e kontejnerëve dhe rehabilitimin e deponive ilegale.

15. Përfundim

Rezultatet e pyetësorit tregojnë se qytetarët si probleme kryesore shohin mungesën ose numrin e pamjaftueshëm të kontejnerëve, deponitë ilegale, mbledhjen javore të mbeturinave dhe mungesën e informacionit të qartë për raportimin e problemeve. Përgjigjja e NPK „Moravica“ tregon se ekzistojnë kapacitete të caktuara për mbledhjen e mbeturinave, por edhe se mbeturinat komunale deponohen në deponinë e egër josanitare Përzhar, pa dokumentacion dhe leje për përdorim.

Mungesa e përgjigjes nga Komuna e Preshevës kufizon mundësinë e vlerësimit të plotë të përgjegjësisë institucionale, veçanërisht në lidhje me evidentimin e deponive ilegale, buxhetin, inspektimet dhe planet e rehabilitimit.

Nevojiten përmirësime në infrastrukturë, bartjen e mbeturinave, monitorim, raportim dhe komunikim me qytetarët. Gatishmëria e qytetarëve për të marrë pjesë në aksione pastrimi paraqet një mundësi pozitive, por zgjidhja e problemit kërkon përgjegjësi të qartë dhe veprim të koordinuar nga institucionet lokale.

16. Burimet

1. Rezultatet e anketës “Questions for Citizens in Preševo”, 21–25 gusht 2026.

2. Përgjigjet e mbledhura përmes pyetësorit.

3. Analiza statistikore e 11 përgjigjeve.

Burimi online: <https://gforms.app/p/6Fo9j4Z>

4. Përgjigjja e NP „Moravica“ Preshevë ndaj kërkesës për qasje në informacione me rëndësi publike, nr. 472, 17.08.2026.

5. Përgjigjja e Institutit të Shëndetit Publik Vranjë ndaj kërkesës për informacione me rëndësi publike, nr. 5291/26-05, 17.08.2026.

6. Kërkesa dërguar Komunës së Preshevës për qasje në informacione me rëndësi publike; përgjigjja nuk është dorëzuar deri në përfundimin e raportit.

Autorë: Vijola Fejzullahu & Dion Etemi